

**KATECHEZĖS GAIRĖS
KAUNO ARKIVYSKUPIJOJE**

2023–2024 m. ir 2024–2025 m.

Turinys

1. Katechezės tikslas
2. Katecheto tapatybė ir misija
3. Katecheto ugdymas / ugdymasis
4. Katechezės tvarka Kauno arkivyskupijoje
5. VAIKŲ RENGIMO ATGAILOS IR SUTAIKINIMO bei EUCHARISTIJOS SAKRAMENTAMS GAIRĖS
  - 5.1. Katechezės adresatai / katechizuojamieji
  - 5.2. Programa ir metodai
  - 5.3. Vieta, laikas, aplinka
  - 5.4. Pasirengimo įvertinimas
  - 5.5. Sakramentų šventimas
  - 5.6. Sakramentų suteikimą liudijantys dokumentai ir registracija
6. JAUNUOLIŲ RENGIMO SUTVIRTINIMO SAKRAMENTUI GAIRĖS
  - 6.1. Katechezės adresatai / katechizuojamieji
  - 6.2. Programa ir metodai
  - 6.3. Vieta, laikas, aplinka
  - 6.4. Pasirengimo įvertinimas
  - 6.5. Sakramentų šventimas
  - 6.6. Sakramento suteikimą liudijantys dokumentai ir registracija
7. SUAUGUSIŲJŲ KATECHEZĖS GAIRĖS
  - 7.1. Katechezės adresatai / katechizuojamieji
  - 7.2. Programa ir metodai
  - 7.3. Vieta, laikas, aplinka
  - 7.4. Pasirengimo įvertinimas
  - 7.5. Sakramentų šventimas
  - 7.6. Sakramentų suteikimą liudijantys dokumentai ir registracija
8. Katechezės biudžetas

1. Katechezės tikslas

Esminis katechezės tikslas yra atvesti žmogų į bendrystę su Jėzumi Kristumi (plg. „**Bendrasis katechezės vadovas**“, 80). Taip pat „**subrandinti jau esamą žmogaus tikėjimą ir išauklėti tikrą Kristaus mokinį, giliau ir sistemingiau jį supažindinant su mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus asmeniu ir mokymu**“ (plg. „**Catechesi tradendae**“, 19). „Katechezė siekia plėsti Dievo žodžio nušviestos Kristaus paslapties supratimą, kad ši paslaptis apimtų visą žmogų. Malonės paverstas naujuoju kūriniu, krikščionis ima sekti Kristumi ir Bažnyčioje vis labiau mokosi mąstyti taip kaip Jis, spręsti kaip Jis, elgtis pagal Jo įsakymus, tikėti taip, kaip Jis ragina“ (CT, 20) Tai yra, katechezės specifinis tikslas yra Kristaus slėpinio pažinimas ir supratimas bei žmogaus pasikeitimas, tapimas panašaus į Kristų.

Katechezė kaip dialogo „laboratorija“

„Mokydamasi nuostabaus „išganyto dialogo“, kuris yra Apreiškimas, Bažnyčia vis labiau suvokia pašaukimą dialoguoti su savo laiko žmonėmis. „Bažnyčia turi užmegzti dialogą su pasauliu, kuriame ji gyvena. Bažnyčia tampa žodžiu; Bažnyčia tampa žinia; Bažnyčia tampa dialogu“ (56). Šio pašaukimo šaknys glūdi Dievo, Jėzuje užmezgančio vidinį dialogą su žmogumi, slėpinyje; šis dialogas jį formuoja ir suteikia jam bruožus. Tai laisvai dovanojama iniciatyva, kylanti iš meilės ir nematuojama pagal pokalbio dalyvių nuopelnus, ji neįpareigoja, yra skirta visiems neišskiriant nė vieno ir pasižymi laipsnišku augimu (57). Dabartiniu laiku šio dialogo su visuomene, kultūra ir mokslu, su kiekvienu tikinčiuoju ypač reikia <...> (58).

Šiais naujosios evangelizacijos laikais Bažnyčia trokšta, kad ir katechezėje būtų akcentuojamas dialoginis stilius, kad vis labiau taptų regimas Sūnaus veidas: Jis kaip susitikime su samariete prie šulinio sustoja kalbėtis su kiekvienu žmogumi, norėdamas jį švelniai vesti prie gyvojo vandens (plg. Jn 4, 5–42). Šia prasme bažnytinė katechezė yra tikra dialogo „laboratorija“, nes kiekvieno žmogaus gelmėje susitinkama su gyvybingumu ir sudėtingumu, su troškimais ir paieškomis, su ribotumu, o kartais ir su šiuolaikinio pasaulio visuomenių bei kultūrų klaidomis. **Vykdam katechezę „reikia užmegzti pastoracinį dialogą, kuriame nebūtų reliatyvizmo, nebūtų derybų dėl krikščioniškosios tapatybės, bet būtų trokštama pasiekti kito širdį, kitų, skirtingų nei mes, žmonių širdis ir ten pasėti Evangeliją“ (59).**

Popiežiškoji naujosios evangelizacijos taryba. Katechezės vadovas, 53–54.

Katechezei būdingi bruožai.

1. **Kerigminė katechezė** (plg. Šventojo Tėvo Pranciškaus apaštališkasis paraginimas „Evangelii gaudium“, 164–165), taikanti į pačią tikėjimo šerdį ir apimanti esminę krikščionišką žinią, yra tokia katechezė, kuri parodo veikiančią Šventąją Dvasią, Jėzuje Kristuje perteikiančią išganingą Dievo meilę ir toliau dovanojančią save dėl kiekvieno žmogaus gyvenimo pilnatvės. Įvairios kerigmos išraiškos, išlikdamos atviros tolesnio gilinimosi procesams, yra esminiai prieigos prie slėpinio vartai.
2. **Katechezė kaip mistagoginis įvesdinimas** (plg. EG, 166) įtraukia tikintįjį į gyvą krikščionių bendruomenės patirtį, tikrą gyvenimo tikėjimu vietą. Šiai ugdymo patirčiai būdinga pažanga ir dinamiškumas; joje apstu ženklų ir kalbų; ji palanki visų asmens aspektų integravimui. Visa tai patvirtina katechetinėje refleksijoje ir Bažnyčios sielovadoje įsišaknijusį intuityvų suvokimą apie vis labiau neatidėliotiną *katechumenato inspiruotos katechezės* būtinybę

2. Katecheto tapatybė ir misija

„Tikėjimo ir Krikšto patepimo galia bendradarbiaudamas su Kristaus mokymu, būdamas Šventosios Dvasios veikimo tarnas, katechetas yra:

- a. Tikėjimo liudytojas ir Dievo atminimo saugotojas; per susitikimą su Jėzaus asmeniu patirdamas Evangelijos gėrį bei tiesą, katechetas saugo, maitina ir liudija iš to besiliejančią naują gyvenimą, taip tapdamas ženklų kitiems. Tikėjime glūdi Dievo bendravimo su žmonėmis istorijos atmintis. Tos atminties puoselėjimas, jos žadinimas kituose ir jos pasitelkimas skelbimo tarnystei yra ypatingas katecheto pašaukimas. Gyvenimo liudijimas – būtina šios misijos tikėtinumo sąlyga. Dievo gailestingumo akivaizdoje pripažindamas savo silpnumą, katechetas dėl to nesiliauja buvęs vilties ženklų broliams (4).*
- b. Katechetas yra mokytojas ir mistagogas, vedantis į Dievo slėpinį, apreikštas Kristaus Velykų slėpinyje. Katechetui kaip Mokytojo Kristaus ikonai tenka dvejoba užduotis – perteikti tikėjimo turinį ir įvesti į to tikėjimo slėpinį. Katecheto pašaukimas yra supažindinti su Kristumi ir atskleisti tiesą apie žmogų ir jo galutinį pašaukimą; tuo pat metu katechetas supažindina su įvairiais krikščioniškojo gyvenimo aspektais, atskleidžia išganyto slėpinius, glūdinčius tikėjimo pavelde ir sudabartinamus Bažnyčios liturgijoje.*
- c. Katechetas yra Bažnyčios jam patikėtų žmonių palydėtojas ir auklėtojas. Katechetas yra palydėjimo meno žinovas (5), turi ugdymo kompetencijų, geba klausytis ir įsigilinti į žmogaus brandos dinamiką, nuolankiai paklusdamas Dvasios veikimui, kantriai ir suvokdamas proceso laipsniškumą jis tampa bendrakeleiviu, ugdymo procese padėdamas broliams bręsti krikščioniškame gyvenime ir eiti link Dievo. Pažindamas žmogiškąją prigimtį, katechetas pažįsta žmogaus džiaugsmus ir viltis, liūdesį ir sielvartą (plg. GS, 1) ir sugeba juos susieti su Jėzaus Evangelija.“*

(Popiežiškoji naujosios evangelizacijos taryba. Katechezės vadovas, 113)

3. Katecheto ugdymas / ugdymasis

Klebonas, parapijos bendruomenės nariai ir Kauno arkivyskupijos Katechetikos centras padeda katechetui susikurti tinkamą aplinką, parengti metodines priemones katechezei vykdyti bei sudaro sąlygas katechetui dvasiškai bei dalykiškai tobulėti. Kad katecheto skelbimas būtų įtikinimas ir jis būtų pasirengęs tinkamai paliudyti jame gyvenančią viltį (plg. 1 Pt 3, 15), būtinas nuolatinis ugdymas / ugdymasis, kuris vyksta šiais lygmenimis.

***Žmogiškuoju lygmeniu:**

1. ugdant keturias pagrindines dorybes;
2. reflektuojant gyvenimo patirtį Evangelijos šviesoje, tokiu būdu stipinant savo kompetenciją Evangelijos žinią atnešti į kiekvieną gyvenimo situaciją;
3. rūpinantis savo sveikata bei fiziniu aktyvumu.

Dvasiniu lygmeniu:

- 1) švenčiant sakramentus;
- 2) asmeninėje maldoje;
- 3) priklausant bendruomenei / maldos grupei;
- 4) aktyviai dalyvaujant parapijos bendruomenės gyvenime;
- 5) dalyvaujant asmeninėse ir bendruomeninėse rekolekcijose;
- 6) reguliariai susitinkant su dvasios tėvu / motina, dvasiniu palydėtoju.

Intelektiniu lygmeniu:

- 1) studijuojant Šventąjį Raštą, Katalikų Bažnyčios katekizmą ir kt. Esant galimybei įgyjant mokslinius laipsnius;
- 2) dalyvaujant kursuose, seminaruose ir kituose Kauno arkivyskupijos Katechetikos centro organizuojamuose ugdymosi renginiuose.

Apaštalinis lygmenis:

1. katechezės programos derinant su evangelizacinėmis programomis;
2. drąsiai skelbiant Kristų savo gyvenimo pavyzdžiu;
3. įsitraukiant į evangelizacines arkivyskupijos veiklas;
4. kuriant ir palaikant tikėjimo bendruomenę.

4. Katechezės tvarka Kauno arkivyskupijoje

Katechezės vykdytojai

1. Vyskupas – per klebonus – KASMET teikia katechetams SIUNTIMĄ PARAPINEI KATECHEZEI. Šį procesą koordinuoja Kauno arkivyskupijos Katechetikos centras.
2. Klebonas – sudaro sąlygas kiekvienam jo parapijos ribose esančiam žmogui tinkamai pasiruošti ir priimti sakramentus. Atsižvelgdamas į Kauno arkivyskupijos Katechetikos centro rekomendacijas sudaro sąlygas parapijos katechetui gauti nuolatinį ugdymąsi bei atlygį už tarnystę.
3. Katechetas – asmuo, turintis gyvą, tvirtą tikėjimą, lojalus Katalikų Bažnyčios mokymui, aktyviai dalyvaujantis Bažnyčios gyvenime, įgijęs reikalingas kompetencijas šiai tarnystei atlikti ir gavęs vyskupo siuntimą parapinei katechezei.

Katecheto siuntimas parapinei katechezei

Katecheto siuntimas parapinei katechezei yra dokumentas, liudijantis apie katecheto pasirengimą ir siuntimą vykdyti katechetinę veiklą konkrečioje parapijoje / rektorate.

Katecheto siuntimo parapinei katechezei išdavimo bei įteikimo tvarka

1. **Iki rugsėjo 1 d. klebonai / dekanai pateikia Kauno arkivyskupijos Katechetikos centrui šiuos duomenis:**

Dekanas, parapija, katecheto vardas, pavardė, išsilavinimas, telefono nr., el. pašto adresas; klebono vardas, pavardė, telefono nr., el. pašto adresas; katechezės pradžios data ir vieta.

2. **Per Šiluvos atlaidus arba Kauno arkivyskupijos kurijoje dekanai pasiima atspausdintus katechetų siuntimus parapinei katechezei.**
3. **Katecheto siuntimą parapinei katechezei klebonas įteikia įteiks katechetui(-ams) Šv. Mišių metu (prieš palaiminimą) 2023 m. rugsėjo 24 d., 2024 m. rugsėjo 22 d. parapijoje, kurioje katechetas tarnaus.** Prieš įteikdamas, klebonas pristato katechetą parapijos bendruomenei ir paprašo ~~paprašys~~, kad visa bendruomenė už jį melstųsi bei palaikytų tarnystėje.

Katecheto siuntimo parapinei katechezei gavimo sąlygos.

1. Aukštasis arba jį atitinkantis išsilavinimas, pageidautina teologijos / religijos pedagogikos, jo nesant – raštiškas sutikimas šį išsilavinimą įgyti artimiausiu metu arba dalyvauti katechetų rengimo programoje.
2. Katecheto prašymas su klebono parašu. Jį Kauno arkivyskupijos Katechetikos centrui reikia pateikti iki rugsėjo 1 d.
3. Katecheto dalyvavimas rekolekcijose (bent su 1 nakvyne) mažiausiai kartą per metus.
4. Dalyvavimas katechetams skirtuose kursuose, seminaruose ir kt.

5. Užpildyta katecheto pastoracinės veiklos refleksija.

5. VAIKŲ RENGIMO ATGAILOS IR SUTAIKINIMO bei EUCHARISTIJOS SAKRAMENTAMS GAIRĖS

Už vaikų rengimą sakramentams parapijoje yra atsakingas parapijos klebonas. Šį darbą jis gali vykdyti pats arba pavesti jį kitam kunigui ar turinčiam vyskupo siuntimą katechetui.

Svarbu, kad vaikų katechezė būtų nuosekli, apimanti katalikų tikėjimo esminius elementus, žadinanti ir stiprinanti tikėjimą.

Vaikus rengiant sakramentams, turėtų būti kreipiamas ypatingas dėmesys į vaikų jų dvasinį ugdymą. Vaikui atskleidžiama, kad jis gali turėti asmeninį ryšį su Dievu maldoje, ir padedama užmegzti tikėjimo ir meilės bendrystės dialogą. Pasak popiežiaus šv. Jono Pauliaus II, katechezė užgauna ypač jautrų tašką, kai ji tampa maldos mokykla ir padeda palaikyti meilės ryšį su Dievu – Kūrėju ir Tėvu, Kristumi – Mokytoju ir Gelbėtoju ir Šventąja Dvasia, kuri gyvena mūsų širdyse (9).

5.1 Katechezės adresatai / katechizuojamieji

Atgailos ir Sutaikinimo bei Eucharistijos sakramentams rengiami Krikštą priėmę bei turintys tinkamą subrendimo amžių (10–11 m.) vaikai, kurių tėvai ar teisėti globėjai pareiškia norą ar sutikimą, kad jų vaikai būtų rengiami dalyvauti sakramentiniame Katalikų Bažnyčios gyvenime.

Jei sakramentams rengtis ateina dar nekrikštyti vaikai, jie rengiami kartu su kitais, bet prieš Krikštą pakviečiami į papildomus susitikimus, kuriuose (geriausia kartu su tėvais ir krikštatėviais) supažindinami su Krikšto liturgija ir įsipareigojimais, prisiimamais-per Krikštą.

Tėvai arba globėjai. Vykdamas vaikų sakramentinę katechezės programą, paraleliai įgyvendinama ir tėvų arba globėjų katechezė. Rengimas Pirmajai Komunijai yra ne vien vaiko, bet ir šeimos katechezė. Tėvai arba globėjai palaiko savo vaikus pastoviu visos šeimos dalyvavimu šv. Mišiose. Siekiant sudaryti sąlygas vaiko krikščioniškam ugdymui šeimoje, bent vienas iš tėvų dalyvauja suaugusiųjų katechezės programoje „Ateikite ir pamatysite“. Tai vyksta Kauno miesto parapijose ir dekanatų centruose, kitose parapijose – rekomenduojama.

5.2. Programa ir metodai

Rengiant vaikus sakramentams, naudojamosi Kauno arkivyskupijos Katechetikos centro rekomenduotomis ir vietos ordinario patvirtintomis programomis bei metodine medžiaga.

Būtina sakramentams besirengiančius vaikus ir jų šeimos narius įtraukti į liturgiją ir taip ugdyti jų sakramentinio gyvenimo bei švenčiančios bendruomenės patirtį. Šiame įkrikščioninimo kelyje tėvai lydi savo vaikus tikėjimo pažinimu ir dvasine patirtimi, padeda jiems įsiminti ir suvokti esmines katechezės užsiėmimų metu perteikiamas žinias ir skatina juos melstis, dalyvauti Eucharistijos šventime.

Išskirtiniais atvejais, jei kaime gyvenantys vaikai retai atvyksta į parapijos bažnyčią sekmadieniais, klebonas, derindamas su katechezės užsiėmimais, turėtų ieškoti galimybės Eucharistiją švęsti su jais ir kitu laiku, nepamirštant, kad sekmadienio Eucharistijos šventimas lieka krikščionio gyvenimo centras.

5.3. Vieta, laikas, aplinka

Kadangi įvedimo katechezė yra nukreipta ne vien į tikėjimo tiesų perteikimą, bet ir į krikščioniškojo gyvenimo patirtį ir siekia įvesti vaiką į tikėjimo gyvenimą bendruomenėje, ji turėtų vykti parapijoje, t. y. ten, kur šeima gyvena. Išimties tvarka šiems sakramentams rengtis ir juos priimti galima ir kitoje parapijoje.

Parapija su meile ir pagarba, dėmesingumu ir džiaugsmu priima kiekvieną katechezėje dalyvaujantį savo narį ir su nuoširdžiu uolumu padeda jam atsiverti Dievo slėpiniui: gailestingumo Tėvui, savo Sūnaus mirtimi ir prisikėlimu sutaikiusiam pasaulį su savimi ir atsiuntusiam Šventąją Dvasią nuodėmėms atleisti (16).

Rengtis sakramentams reikėtų parapijos bendruomenės aplinkoje, parapijos namuose; katechezės užsiėmimai nevykdomi per tikybos pamokas. Siektina, kad ten, kur švenčiama Eucharistija, katechezės užsiėmimai nebūtų vykdomi. Išimtį sudaro atvejai, kai temos susijusios su bažnyčios pastatu, liturgija ir pan.

Siekiant sukurti saugią ir šeimynišką aplinką, kur būtų galima dalytis tikėjimo patirtimi, vienoje pasirengimo grupėje turėtų būti ne daugiau kaip 20–25 vaikai.

Programos vykdymo trukmė – vieni mokslo metai, rengiant vieną užsiėmimą per savaitę. Bendra programos apimtis – ne mažiau kaip 25 susitikimai, kurie truktų nuo 1 val. iki 1,5 val.

Sakramentams besirengiančiųjų katechezės užsiėmimai turėtų prasidėti ne vėliau nei rugsėjo paskutinį sekmadienį.

Jei dėl patalpų, susisiekiimo ar panašių aplinkybių neįmanoma programos nuosekliai tęsti visus mokslo metus, galimas ir kitoks programos išdėstymas laiko atžvilgiu. Tačiau programos vykdymo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 6 mėnesiai. Tokį ar panašų pasirengimo būdą klebonas suderina su ordinaru.

Priėmus sakramentus, reikėtų organizuoti dar 3–4 susitikimus, kurie padėtų apmąstyti sakramentų malonės patirtį ir įvestų į bendruomenės veiklą.

Parapijos klebonas kiekvienais metais iki spalio 15 d. pateikia informaciją apie vykdomą pasirengimą sakramentams Kauno arkivyskupijos Katechetikos centrui pagal vyskupijos nustatytą tvarką.

5.4. Pasirengimo įvertinimas

Vaikai privalo išmokti atmintinai ar įsidėmėti dalį katechetinio pobūdžio informacijos, tačiau visuomet dera atsižvelgti į intelektualinį vaiko pajėgumą.

Pasirengimas sakramentams įvertinamas pagal du kriterijus – žinias ir dalyvavimą programoje. Vertinant žinias, būtina prisiminti, kad vaikų gebėjimai įsiminti informaciją ir ją pateikti skiriasi. Gabūs vaikai per trumpą laiką viską įsimena ir geba atsakyti į klausimus net ir mažai dalyvavę užsiėmimuose, tačiau jų žinios dar nereiškia tinkamo pasirengimo sakramentams. Taip pat yra vaikų, kurie net ir uoliai dalyvavę susitikimuose nepajėgia gerai įsiminti informacijos, sutrinka ir nepajėgia atsakyti į klausimus žinių patikrinimo metu. Tačiau tai dar nereiškia, kad jie nėra pasirengę priimti sakramentų. Todėl vertinant pasirengimą būtina atsižvelgti į individualius vaiko gebėjimus, troškimą tikėti, įgytą tikėjimo patirtį, o žinias vertinti kartu su jo dalyvavimu užsiėmimuose.

Pasirengimą vertinantis kunigas turėtų bendradarbiauti su vaikus rengiančiu katechetu. Vaikų pasirengimą taip pat gali įvertinti tėvai.

Nepriklausomai nuo pasirinktos sakramentų katechezės formos parapijos klebonas turi įvertinti vaikų pasirengimą priimti sakramentus; tokiu atveju, jei klebonas padaro išvadą, kad vaikas dar nėra pasirengęs priimti sakramento, priežastis būtina aiškiai išdėstyti vaikui bei jo tėvams (17).

5.5. Sakramentų šventimas

Atgailos ir Sutaikinimo sakramentą patartina švęsti per Gavėnią, pasinaudojant ta atmosfera, kurią tikinčiųjų bendruomenė išgyvena tuo laiku. Prieš Pirmąją šv. Komuniją vaikai dar kartą priima Atgailos ir Sutaikinimo sakramentą.

Rekomenduojamas vaikų ir jų šeimos narių bendruomeninis Atgailos ir Sutaikinimo sakramento šventimas. Tikslas – kad visa šeima eina susitaikymo. Atgailos ir Sutaikinimo sakramentą švęsti būtina taip, kad jis neliktų kitų sakramentų šešėlyje, bet būtų išgyvenamas kaip reikšminga žmogaus susitikimo su Dievu patirtis. Kaip ir kiti sakramentai, Atgaila ir Sutaikinimas yra asmeniškasis susitikimas su Dievu tikėjimo bendruomenėje – Bažnyčioje. Šio sakramento šventimas bendruomenėje aiškiau parodo bažnytinę Atgailos ir Sutaikinimo prigimtį.

Pirmosios Komunijos šventimą rekomenduojama rengti gegužės–birželio mėnesiais nedidelėmis grupėmis. Švenčiant Eucharistiją turėtų išryškėti susitikimo su Jėzumi Kristumi svarba ir džiaugsmas. Jos išskilmėje ypač pabrėžtini du dalykai:

- 1) Eucharistijos bendruomeninė dimensija – Pirmąją Komuniją rekomenduojama priimti sekmadienio šv. Mišių metu, kad vaikai būtų apsupti krikščionių bendruomenės, į kurią per Eucharistiją visapusiškiau įsitraukia, maldos ir dėmesio. Eucharistijos liturgija turėtų būti pritaikyta vaikams, kad jie galėtų aktyviai joje dalyvauti.
- 2) tėvų ir šeimos vaidmuo – kiek tai yra įmanoma, siekti, jog Pirmąją Komuniją priimančius vaikus palydėtų jų **tėvai, globėjai ir krikštatėviai, kad Komuniją priimtų visa šeima kartu.**

5.6. Sakramentų suteikimą liudijantys dokumentai ir registracija

Priėmusiesiems Atgailos ir Sutaikinimo bei Eucharistijos sakramentus išduodamas pažymėjimas, kuriame turi būti nurodyta: vaiko vardas, pavardė, Pirmosios šv. Komunijos priėmimo data ir vieta, parapijos antspaudas, kunigo vardas, pavardė ir parašas.

Kiekvienoje parapijoje turi būti Pirmąją šv. Komuniją priėmusiųjų registravimo knyga, kurioje įrašyta: vaiko vardas, pavardė, gimimo data, Krikšto vieta ir data, Pirmosios šv. Komunijos priėmimo data ir vieta.

6. JAUNUOLIŲ RENGIMO SUTVIRTINIMO SAKRAMENTUI GAIRĖS

Katecheze sutvirtinamiesiems siekiama padėti geriau pažinti savo tikėjimą ir sąmoningai apsispręsti juo vadovautis kasdieniame gyvenime. Sutvirtinimo sakramento rengimas susideda ne tik iš pamokų auditorijoje, bet ir iš praktinių susitikimų: *Alfa* savaitgalio ir sutvirtinamųjų šventės „Užtvirtink.“ ir kt.

Norėdami pasiekti šį tikslą, katechetai:

- atkreipia katechizuojamųjų dėmesį į tai, ką reiškia būti krikščioniu, Kristaus sekėju, ir stengiasi pažadinti jų širdyse norą tokiems būti;

- rūpinasi, kad visi pakrikštytieji būtų ne tik visapusiškai įkrikščioninti, bet ir sąmoningai bei gerai tam pasirengę. Tinkamas ir stropus pakrikštytųjų parengimas Sutvirtinimo sakramentui turi labai didelę reikšmę visai Dievo tautai;
- skatina Šventosios Dvasios dovanų troškimą, plečia Šventosios Dvasios sampratą ir ugdo atsivėrimą Jos veikimui, kad sutvirtinamieji galėtų krikščioniškai gyventi;
- žadina sutvirtinamųjų atsakomybę parapijoje ir stiprina ryšį su ja. Padeda dar labiau įsipareigoti būti tikrais Kristaus liudytojais, žodžiu bei darbu skleidžia ir saugo tikėjimą;
- siekia, kad sutvirtinamieji pakartotų bei dar giliau priimtų ir įsisąmonintų tikėjimo tiesas, gerai pasirengtų Sutvirtinimo sakramento apeigoms.

6.1. Katechezės adresatai / katechizuojamieji

Sutvirtinimo sakramentui rengiami pakrikštyti ir Pirmąją Komunią priėmę jaunuoliai, kurie jau yra sulaukę 15 metų.

Tiek rengiantis sakramentams, tiek juos priėmus, būtina jaunos žmones įtraukti į įvairias vaikų, jaunimo organizacijų bei parapijos bendruomenės veiklas ar tarnystes, organizuojamas parapijoje ar už jos ribų. Tai gali būti maldos grupelės, jaunimo choras, patarnavimas šv. Mišioms, savanoriška veikla ir kt.

6.2. Programa ir metodai

Jaunuolius rengiant sakramentams, naudojamosi Kauno arkivyskupijos Katechetikos centro rekomenduotomis ir vietos ordinaro patvirtintomis programomis bei metodine medžiaga.

Būtina sakramentams besirengiančius jaunuolius įtraukti į liturgiją ir taip ugdyti jų sakramentinio gyvenimo bei švenčiančios bendruomenės patirtį. Tai padeda jiems įsiminti ir suvokti esmines katechezės užsiėmimų metu perteikiamas žinias ir skatina juos melstis, dalyvauti Eucharistijos šventime.

Išskirtiniais atvejais, jei kaime gyvenantys jaunuoliai retai atvyksta į parapijos bažnyčią sekmadieniais, klebonas, derindamas su katechezės užsiėmimais, turėtų ieškoti galimybės Eucharistiją švęsti su jais ir kitu laiku, nepamirštant, kad sekmadienio Eucharistijos šventimas lieka krikščionio gyvenimo centras.

6.3. Vieta, laikas, aplinka

Kadangi įvedimo katechezė yra nukreipta ne vien į tikėjimo tiesų perteikimą, bet ir į krikščioniškojo gyvenimo patirtį ir siekia įvesti paauglį į tikėjimo gyvenimą bendruomenėje, ji turėtų vykti parapijoje, t. y. ten, kur jis gyvena. Išimties tvarka šiems sakramentams rengtis ir juos priimti galima ir kitoje parapijoje.

Parapija su meile ir pagarba, dėmesingumu ir džiaugsmu priima kiekvieną katechezėje dalyvaujantį savo narį ir su nuoširdžiu uolumu padeda jam atsiverti Dievo slėpiniui: gailestingumo Tėvui, savo Sūnaus mirtimi ir prisikėlimu sutaikiusiam pasaulį su savimi ir atsiuntusiam Šventąją Dvasią nuodėmėms atleisti (16).

Rengtis sakramentams reikėtų parapijos bendruomenės aplinkoje, parapijos namuose; katechezės užsiėmimai nevykdomi per tikybos pamokas. Siektina, kad ten, kur švenčiama Eucharistija, katechezės užsiėmimai nebūtų vykdomi. Išimtį sudaro atvejai, kai temos susijusios su bažnyčios pastatu, liturgija ir pan.

Siekiant sukurti saugią ir šeimynišką aplinką, kur būtų galima dalytis tikėjimo patirtimi, vienoje pasirengimo grupėje turėtų būti ne daugiau kaip 20–30 jaunuolių.

Programos vykdymo trukmė – vieni mokslo metai, rengiant vieną užsiėmimą per savaitę. Bendra programos apimtis – ne mažiau kaip 25 susitikimai, kurie truktų apie 1,5 val. Sakramentams besirengiančiųjų katechezės užsiėmimai turėtų prasidėti ne vėliau nei rugsėjo paskutinį sekmadienį.

Jei dėl patalpų, susisiekimo ar panašių aplinkybių neįmanoma programos nuosekliai tęsti visus mokslo metus, galimas ir kitoks programos išdėstymas laiko atžvilgiu. Tačiau programos vykdymo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 6 mėnesiai. Tokį ar panašų pasirengimo būdą klebonas suderina su ordinaru.

Jei sakramentams rengtis ateina dar nekrikštyti jaunuoliai, jie rengiami kartu su kitais, bet prieš Krikštą pakviečiami į papildomus susitikimus, kuriuose (geriausia kartu su tėvais ir krikštatėviais) supažindinami su Krikšto liturgija ir įsipareigojimais, prisiimamais per Krikštą.

Jei Sutvirtinimui rengiasi Pirmosios Komunijos nepriėmę jaunuoliai, Atgailos ir Sutaikinimo bei Eucharistijos sakramentams jie parengiami papildomai, o Pirmąją Komuniją gali priimti tose pačiose Mišiose, kaip ir Sutvirtinimą.

Priėmus sakramentus, reikėtų organizuoti dar 3–4 susitikimus, kurie padėtų apmąstyti sakramentų malonės patirtį ir įvestų į bendruomenės veiklą.

Parapijos klebonas kiekvienais metais iki spalio 15 d. pateikia informaciją apie vykdomą pasirengimą sakramentams Kauno arkivyskupijos Katechetikos centrui pagal vyskupijos nustatytą tvarką.

6.4. Pasirengimo įvertinimas

Jaunuoliai privalo išmokti atmintinai ar įsidėmėti dalį katechetinio pobūdžio informacijos, tačiau visuomet dera atsižvelgti į intelektualinį jų pajėgumą.

Pasirengimas sakramentams įvertinamas pagal du kriterijus – žinias ir dalyvavimą programoje. Vertinant žinias, būtina prisiminti, kad jaunuolių gebėjimai įsiminti informaciją ir ją pateikti skiriasi. Todėl vertinant pasirengimą būtina atsižvelgti į individualius jaunuolio gebėjimus, troškimą tikėti, įgytą tikėjimo patirtį, o žinias vertinti kartu su jo dalyvavimu užsiėmimuose.

Pasirengimą vertinantis kunigas turėtų bendradarbiauti su jaunimą rengiančiu katechetu. Jaunuolių pasirengimą taip pat gali įvertinti tėvai.

Nepriklausomai nuo pasirinktos sakramentų katechezės formos parapijos klebonas turi įvertinti paauglių pasirengimą priimti sakramentus; tokiu atveju, jei klebonas padaro išvadą, kad jaunuolis dar nėra pasirengęs priimti sakramento, priežastis būtina aiškiai išdėstyti jaunuoliui bei jo tėvams (17).

6.5. Sakramentų šventimas

Atgailos ir Sutaikinimo sakramentą švęsti būtina taip, kad jis neliktų kitų sakramentų šešėlyje, bet būtų išgyvenamas kaip reikšminga žmogaus susitikimo su Dievu patirtis. Kaip ir kiti sakramentai, Sutaikinimas yra asmeniškasis susitikimas su Dievu tikėjimo bendruomenėje – Bažnyčioje. Šio sakramento šventimas bendruomenėje aiškiau parodo bažnytinę Atgailos ir Sutaikinimo prigimtį.

Atgailos ir Sutaikinimo sakramentą bendruomeniškai patartina švęsti per *Alfa* savaitgalį bei per visus kitus tikėjimo ugdymui skirtus renginius, numatytus pasirengimo Sutvirtinimo sakramentui programoje. Taip pat Gavėnios metu, pasinaudojant ta atmosfera, kurią tikinčiųjų bendruomenė išgyvena tuo laiku.

6.6. Sakramento suteikimą liudijantys dokumentai ir registracija

Priėmusiesiems Sutvirtinimo sakramentą išduodamas pažymėjimas, kuriame turi būti nurodyta: sutvirtinamojo vardas, pavardė, Sutvirtinimo vardas; Sutvirtinimo globėjo vardas ir pavardė; sakramento suteikimo data ir vieta; sakramentą suteikusio vyskupo vardas ir pavardė; parapijos antspaudas ir kunigo parašas.

Kiekvienoje parapijoje turi būti Sutvirtinimo sakramentą priėmusiųjų registravimo knyga, kurioje įrašyta: sutvirtinamojo vardas, pavardė, Sutvirtinimo vardas; sutvirtinamojo gimimo data; sutvirtinamojo Krikšto vieta ir data; Sutvirtinimo teikėjas; Sutvirtinimo globėjo vardas ir pavardė; Sutvirtinimo sakramento suteikimo vieta ir data. Sutvirtintųjų sąrašo kopija pristatoma į vyskupijos kuriją.

Apie suteiktą Sutvirtinimą pažymima Krikštų knygoje. Jei sutvirtintasis buvo pakrikštytas kitoje parapijoje, išrašoma kortelė, kurioje turi aiškiai atsispindėti sutvirtinamųjų asmens duomenys. Šios kortelės yra išsiunčiamos sutvirtintųjų Krikšto parapijos klebonui, kad jis pažymėtų Sutvirtinimo suteikimo faktą Krikštų knygoje.

7. SUAUGUSIŲJŲ KATECHEZĖS GAIRĖS

Kauno miesto parapijose ir dekanatų centruose vykdoma Suaugusiųjų katechezės programa. Kitose parapijose ji rekomenduojama.

7.1. Katechezės adresatai / katechizuojamieji

Programoje dalyvauja visi suaugusieji, kuriems parapijoje reikalingas katechetinis ugdymas:

- tėvai vaikų, kurie rengiasi Pirmajai Komunijai;
- suaugusieji, besirengiantys Krikštui ir kitiems įkrikščioninimo sakramentams (jiems ši programa tampa Krikšto katechumenatu);
- sutuoktiniai, kurie įsipareigojo pasirengti Sutvirtinimo sakramentui po Santuokos;
- sužadėtiniai, kurie nėra priėmę Sutvirtinimo sakramento;
- kviečiami dalyvauti visi, norintys sustiprinti savo tikėjimą.

7.2. Programa ir metodai

Suaugusiuosius rengiant sakramentams, naudojamosi Kauno arkivyskupijos Katechetikos centro rekomenduotomis ir vietos Ordinaro patvirtintomis programomis:

- „Ateikite ir pamatysite“: *Alfa* kursas + Tikėjimo kursas;
- Katechumenatas, sekant suaugusiųjų apeigyną naudojant A. Lukaševičiaus parengtą metodinę medžiagą.

Būtina sakramentams besirengiančius suaugusiuosius įtraukti į liturgiją ir taip ugdyti jų sakramentinio gyvenimo bei švenčiančios bendruomenės patirtį. Tai padeda jiems įsiminti ir suvokti esmines katechezės užsiėmimų metu perteikiamas žinias ir skatina juos melstis, dalyvauti Eucharistijos šventime.

Esant galimybei Suaugusiųjų pasirengimą įkrikščioninimo sakramentams rekomenduojama vykdyti atskirai nuo tikėjimo ugdymo kursų suaugusiesiems.

7.3. Vieta, laikas, aplinka

Įkrikščioninimo katechezė yra nukreipta ne vien į tikėjimo tiesų perteikimą, bet ir į krikščioniškojo gyvenimo patirtį ir siekia įvesti žmogų į tikėjimo gyvenimą bendruomenėje, tad ji turėtų vykti parapijoje, t. y. ten, kur jis gyvena. Išimties tvarka šiems sakramentams rengtis ir juos priimti galima ir kitoje parapijoje.

Rengtis sakramentams reikėtų parapijos bendruomenės aplinkoje, parapijos namuose. Siektina, kad ten, kur švenčiama Eucharistija, katechezės užsiėmimai nebūtų vykdomi. Išimtį sudaro atvejai, kai temos susijusios su bažnyčios pastatu, liturgija ir pan.

Siekiant sukurti saugią ir šeimynišką aplinką, kur būtų galima dalytis tikėjimo patirtimi, labai svarbu organizuoti diskusijų ir pasidalijimo patirtimi grupes.

Programos vykdymo trukmė – vieni mokslo metai, gyvai rengiant vieną užsiėmimą per savaitę. Bendra programos apimtis – ne mažiau 25 kaip susitikimai, kurių trukmę nustato programos vykdytojai. Katechezės užsiėmimai turėtų prasidėti ne vėliau nei rugsėjo paskutinę savaitę.

Jei sakramentams rengtis ateina dar nekrikštyti suaugusieji, katechezė vykdoma remiantis „Suaugusiųjų įkrikščioninimo pastoracinėmis ir liturginėmis gairėmis“ (LVK, Lietuvos katechetikos centras, 2020).

Parapijos klebonas kiekvienais metais iki spalio 15 d. pateikia informaciją apie vykdomą pasirengimą sakramentams Kauno arkivyskupijos Katechetikos centrui pagal vyskupijos nustatytą tvarką.

7.4. Pasirengimo įvertinimas

Suaugusiųjų pasirengimo priimti įkrikščioninimo sakramentus įvertinimas vyksta pokalbio su parapijos klebonu metu. Taip pat svarbu atsižvelgti, kiek aktyviai žmogus dalyvavo susitikimuose bei *Alfa* savaitgalyje, rekolekcijose.

7.5. Sakramentų šventimas

Suaugusiųjų įkrikščioninimo sakramentų šventimas vyksta pagal „Suaugusiųjų įkrikščioninimo pastoracinėse ir liturginėse gairėse“ (LVK, Lietuvos katechetikos centras, 2020) surašytus nurodymus, atsižvelgiant, kad katechumenato kelio apeigų šventimas yra tikėjimo ženklas ne tik krikštijamajam, bet ir visai parapijos bendruomenei.

7.6. Sakramentų suteikimą liudijantys dokumentai ir registracija

Priėmusiems Krikšto, Atgailos ir Sutaikinimo bei Eucharistijos, Sutvirtinimo sakramentus išduodami sakramento priėmimo pažymėjimai.

Priėmusieji įkrikščioninimo sakramentus parapijos klebono yra įrašomi į atitinkamas registracijos knygas.

8. Katechezės biudžetas

8.1 Pareiga pasirūpinti, jog vaikai ir jaunuoliai būtų parengti sakramentams, priklauso tėvams; parapijos klebonas, tinkamai paaiškinęs tėvams katechezės svarbą, gali prašyti besirengiančių sakramentams vaikų ar jaunuolių šeimas prisidėti prie programos išlaidų padengimo: metodinės medžiagos įsigijimo, patalpų išlaikymo, aukos katechetui (15).

8.2. Tėvai ar globėjai, negalintys skirti aukos už vaikų parengimą, yra prašomi kreiptis į kleboną ir užpildyti prašymą dėl katechezės dalinio ar pilno išlaidų padengimo iš parapijos lėšų.

8.3. Katechezės adresatų ar jų tėvų / globėjų auka už katechezę.

- Orientacinis aukos dydis už vaikų katechezę (už metus) 100 EUR.
- Orientacinė aukos dydis už jaunuolių katechezę (už metus) 120 EUR.
- Orientacinė aukos dydis už suaugusiųjų katechezę (už metus) 50 EUR.

8.4. Jeigu parapijos katecheto darbą atlieka tikybos mokytojas, šis darbas turėtų būti traktuojamas kaip atskira jo tarnystė parapijoje, o ne tiesioginė pareiga ar sudedamoji jo, kaip mokytojo, pareigybės dalis. Katechetai atlieka pagalbinį vaidmenį, prisidėdami prie šeimoje vykdomo ugdymo proceso ir tikėjimo perdavimo.

8.5. Puoselėdami žmogaus asmens orumą bei vadovaudamiesi krikščioniškuoju socialiniu mokymu kunigai, priimdami katechetus į tarnystę, detalai susitaria dėl tiesioginio ir papildomo darbo bei atlygio už jį.

8.6. Katecheto atlygis už tarnystę.

- Vaikų katechezė (1 užsiėmimas 25 EUR).
- Jaunuolių katechezė (1 užsiėmimas 40 EUR).
- Suaugusiųjų katechezė (1 užsiėmimas 30 EUR).
- Atlygis katechetui už tarnystę *Alfa* savaitgalio, suaugusiųjų rekolekcijų ar kito Kauno arkivyskupijos Katechetiko centro organizuojamo renginio metu derinamas su parapijos klebonu.

8.7. Katechetas, katechezei reikalingą biudžetą (ugdymui skirtos priemonės, patalpų nuoma, komunaliniai mokesčiai, honorarai lektoriams ir kt., fotografo paslaugos, albų nuoma) planuoja ir derina su parapijos klebonu.

8.8. Esant dideliems finansiniams sunkumams parapijoje, dėl kurių neįmanoma įgyvendinti katechezės programos, leidžiamos papildomos rinkliavos katechezės reikmėms skirtoms išlaidoms padengti.